

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 29/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED],
proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 26Nt/8/2020 z 30. júna 2021 a postupu a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Tos/55/2021 z 12. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručanou ústavnému súdu 23. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 26Nt/8/2020 z 30. júna 2021 a postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6Tos/55/2021 z 12. októbra 2021, ktorými nebolo vyhovené žiadosti sťažovateľa o povolenie obnovy konania.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a ďalších príloh vyplýva nasledovný stav veci:
3. Sťažovateľ 23. decembra 2021 podal na okresnom súde návrh na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo rozsudkom okresného súdu č. k. 4T/158/2017 z 29. novembra 2018, v ktorom bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. a)

a ods. 4 písm. b) Trestného zákona za použitia ustanovenia § 138 písm. e) Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a z obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 a 3 písm. b) Trestného zákona v spolupáchateľstve. Návrh na povolenie obnovy konania podal sťažovateľ z dôvodu zistenia nových skutočností. Navrhol vykonať výsluch [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a konfrontáciu s [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ tiež navrhol vykonať rekonštrukciu miesta činu – izby, kde boli odcudzené peniaze.

4. O návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania rozhodol okresný súd napadnutým uznesením, ktorým návrh na povolenie obnovy konania podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku.

5. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť. Táto sťažnosť bola napadnutým uznesením krajského súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá ako nedôvodná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. S nevyhovením žiadosti o povolenie obnovy konania sťažovateľ nesúhlasí a je toho názoru, že okresný súd si svojvoľne vysvetlil jeho žiadosť o povolenie obnovy konania.

7. Zásah do základného práva na súdnu a inú právnu ochranu vidí sťažovateľ v tom, že súdy o jeho návrhu na povolenie obnovy konania rozhodli bez opory v dokazovaní a predčasne meritórne vyhodnotili označené dôkazy a aj celý návrh. Sťažovateľ na viacerých miestach ústavnej sťažnosti opakovane namieta, že okresný súd vyhodnotil jeho návrh na povolenie obnovy konania za účelový a tendenčný.

8. Skúmaním hodnovernosti dôkazov hodnotili všeobecné súdy celý návrh na povolenie obnovy konania nad rámec požiadaviek stanovených zákonom pre rozhodnutie o ňom.

9. Sťažovateľ poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5Tost/4/2008, ktorá interpretuje dotknutú právnu úpravu, vymedzujúc povinnosť súdu konajúceho o návrhu na povolenie obnovy konania vyhodnotiť vplyv nového dôkazu na už ustálený skutkový stav, teda vyhodnotiť takýto dôkaz z hľadiska novosti a súčasne jeho spôsobilosti odôvodniť iné rozhodnutie o vine bez toho, aby súd hodnotil novoobjavené dôkazy z hľadiska ich hodnovernosti, pretože takéto hodnotenie by slúžilo ako podklad pre nové rozhodnutie o vine.

10. Sťažovateľ je toho názoru, že boli splnené podmienky, aby jeho návrhu na obnovu konania bolo vyhovené. Poukazuje na podmienky obnovy konania v intenciách § 394 ods. 1 Trestného poriadku i na ďalšiu judikatúru najvyššieho súdu. Sťažovateľ tiež ako novú okolnosť označuje rozhodnutie ústavného súdu č. k. II. ÚS 111/2015, ktoré podľa jeho názoru analogicky súvisí s predmetom tohto konania, a preto naň odkazuje.

11. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ analyzuje, ako sa okresný súd vysporiadal s výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ], a je toho názoru, že súd sa pridržiava len toho, čo vypovedala.

12. Sťažovateľ rozporuje aktivistický postup okresného súdu, ktorý si prisvojil právomoc vykonať definitívne vyhodnotenie novo navrhnutých dôkazov, ako aj celej žiadosti o povolenie obnovy konania, ktoré kvalifikoval ako účelové a tendenčné. Podľa názoru sťažovateľa *„v konaní o povolenie obnovy konania si súd nemôže atrahovať definitívne posudzovanie predpokladaného dôkazu v kontexte dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní. Účelom konania o povolenie obnovy konania nie je posudzovanie viny odsúdeného. Posudzovanie viny v tomto štádiu konania je podľa názoru sťažovateľa neprípustný exces predstavujúci zásah do základných práv.“*

13. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, uznesenie krajského súdu a uznesenie okresného súdu zrušil a vrátil vec na nové konanie.

14. Sťažovateľ 26. januára 2021 doručil ústavnému súdu podanie označené ako *„Doloženie sťažnosti“*, ku ktorému priložil fotokópiu sťažnosti podanej podľa Trestného poriadku proti uzneseniu okresného súdu. Zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len *„zákon o ústavnom súde“*) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva postupom a uznesením okresného súdu:

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

17. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že napadnuté uznesenie a jemu predchádzajúci postup okresného súdu boli predmetom justičného prieskumu realizovaného krajským súdom na základe sťažovateľovej sťažnosti podanej podľa Trestného poriadku. Vzhľadom na dvojinstančnosť konania a rozhodovania o povolení obnovy konania je práve krajský súd tým orgánom, ktorý má právomoc a je príslušný rozhodovať o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa. Okresný súd rozhodoval

v prvom stupni a jeho rozhodnutie, pretože bolo napadnuté opravným prostriedkom, bolo predmetom prieskumu zo strany krajského súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv uznesením okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom je teda podstatné, že existoval „iný súd“ s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy.

18. Z uvedených dôvodov na prerokovanie ústavnej sťažnosti v tejto časti nemá ústavný súd právomoc. Preto bolo ústavnú sťažnosť v tejto časti potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu základného práva postupom a uznesením krajského súdu:

19. Ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy, resp. ostatné orgány verejnej moci a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov, resp. ostatných orgánov verejnej moci, a to tak, že orgány verejnej moci sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať tie ich právne názory, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery, ku ktorým orgány verejnej moci pri aplikácii práva dospeli, tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 615/2016).

20. Ďalej považuje ústavný súd za potrebné upriamiť pozornosť na povahu obnovy trestného konania. Predmetný inštitút predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci konať a rozhodovať o veciach právoplatne rozhodnutých. Účelom konania o povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím, je odstránenie prípadných justičných omylov. V danom prípade možnosť prelomenia princípu právnej istoty vyplýva z nadržanosti verejného záujmu na správnom, a teda spravodlivom trestnoprávnom rozhodnutí nad verejným záujmom na zachovaní imperatívu právnej istoty (m. m. napr. I. ÚS 373/2017, I. ÚS 34/2021, III. ÚS 406/2014).

21. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami

a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

22. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd dostačujúcim a presvedčivým spôsobom odôvodnil nesplnenie podmienok na povolenie obnovy konania v trestnej veci sťažovateľa. K sťažovateľom označenej potrebe vykonať výsluch svedkyne [REDAKOVANÉ] z dôvodu, že odsúdená [REDAKOVANÉ] sa jej mala priznať k odcudzeniu nižšej sumy finančných prostriedkov, zareagoval krajský súd logicky, keď uviedol, že výška odcudzenej finančnej hotovosti bola v pôvodnom konaní ustálená nielen na základe výpovede odsúdenej [REDAKOVANÉ], ale aj na základe výpovede samotného sťažovateľa v štádiu prípravného konania, keď priznal spáchanie skutku v tomto rozsahu, a napokon aj na podklade výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ]. Krajský súd teda zrozumiteľne sťažovateľovi vysvetlil, že výpoveď [REDAKOVANÉ] nemôže splniť predpoklady uvedené v § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

23. Ďalší sťažovateľom označený svedok [REDAKOVANÉ] mal byť podľa tvrdení sťažovateľa prítomný pri jeho rozhovore s [REDAKOVANÉ] a môže dosvedčiť, že [REDAKOVANÉ] klamal, avšak bez bližšej konkretizácie, v čom mal svedok klamať. Je potom pochopiteľným záver všeobecných súdov konajúcich o sťažovateľovom návrhu na obnovu konania, že takáto prípadná výpoveď [REDAKOVANÉ] tiež nemôže splniť predpoklady uvedené v § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

24. Aj vo vzťahu k dôvodom navrhovaného výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] krajský súd jasne a zrozumiteľne sťažovateľovi odôvodnil, že tento svedok nie je nositeľom novej informácie, ale len informácie, ktorá vyplynula z dokazovania na hlavnom pojednávaní. Aj nevyhovenie návrhu na konfrontáciu či návrhu na vykonanie iných nových dôkazov bolo krajským súdom logicky a zrozumiteľne zdôvodnené.

25. Krajský súd objektívne uviedol, že potenciál takto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov nemožno hodnotiť izolovane, ale je potrebné ich hodnotiť vo vzťahu k skutočnostiam a dôkazom, na základe ktorých súd ustálil skutkové zistenia v pôvodnom konaní, pričom hodnotenie spôsobilosti týchto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov sa má pohybovať v rovine pravdepodobnosti. Krajský súd tiež uviedol logický záver, že v konaní o povolenie obnovy konania je potrebné vyhodnotiť vplyv nového dôkazu, novej skutočnosti komplexne vzhľadom na už ustálený skutkový stav. Nie každá nová skutočnosť či nový dôkaz sú totiž spôsobilé na vyvolanie predpokladu uvedeného v § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

26. Ani vecne súvisiacej sťažostnej námietke o prekročení právomoci krajského súdu pri hodnotení dôkazov, o neprípustnom meritórnom vyhodnotení dôkazov v tomto štádiu obnovy konania či aktivistickom prístupe v postupe krajského súdu nemohol ústavný súd prisvedčiť, pretože prezentované námietky sú v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou tuzemských i zahraničných najvyšších súdnych autorít, ktorá je plne ústavne akceptovateľná. V zmysle ustálenej

judikatúry (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 4Tz/111/2006; Rt-72/1980; rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Tost/20/2011) je súd konajúci o návrhu na povolenie obnovy konania oprávnený a povinný skúmať a hodnotiť, či existencia nových skutočností (dôkazov) je spôsobilá sama osebe alebo v spojení s už známymi dôkazmi (skutočnosťami) odôvodniť iné než pôvodné právoplatné rozhodnutie. Toto skúmanie nemožno procesne vykonať inak než hodnotením dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku), t. j. porovnaním už skôr vykonaných dôkazov a doterajšieho skutkového zistenia s dôkazným významom nových skutočností (dôkazov). Súd konajúci o návrhu na obnovu konania sa nemôže obmedziť len na nekritické konštatovanie novosti a existencie predloženého dôkazu s tým, že hodnotenie takého dôkazu súd vykoná až po povolení obnovy konania. Takýto prístup by v praxi znamenal rezignáciu súdu na svoju hodnotiacu činnosť zverenú zákonom výlučne jemu a každá nová skutočnosť či novo navrhnutý dôkaz by nutne viedla k automatickému zrušeniu pôvodného rozhodnutia. To by bol zásadný prielom zákonom upraveného konceptu obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Úloha súdu by v tomto type konania bola devalvovaná len na registrovanie novo označených skutočností a dôkazov, pričom by bola celkom popretá jedna zo základných zásad trestného konania, a to zásada voľného hodnotenia dôkazov upravená v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

27. Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd zhodnotil, že závery krajského súdu sú ústavne udržateľné. Krajský súd sa dostatočne argumentačne vyrovnal s námietkami sťažovateľa, pretože v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne uviedol a konkretizoval dôvody, prečo v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na povolenie obnovy trestného konania.

28. Vo vzťahu k sťažovateľom uvádzanej judikatúre ústavný súd uvádza, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nijako neodchýlil od konštantnej rozhodovacej praxe a jeho závery sú ústavne udržateľné. Navyše, ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľovi, že nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 111/2015 z 3. septembra 2015 rieši odlišnú situáciu než je sťažovateľova vec.

29. Ústavný súd v predmetnej súvislosti ďalej dodáva, že účelom konania pred ústavným súdom je ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov.

30. Vzhľadom na prezentované argumentačné línie ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením sťažovateľovho základného práva normatívne objektivizovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením nezistil žiadnu príčinnú súvislosť. Preto bolo ústavnú sťažnosť v tejto časti potrebné odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

31. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v konaní o ústavnej sťažnosti zastúpený právnym zástupcom – advokátom. Sťažovateľ však nepredložil ústavnému súdu plnomocenstvo na jeho zastupovanie právnym zástupcom, ale požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v tomto konaní (podanie doručené ústavnému súdu 26. januára 2022).

32. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiada, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme

bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

33. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. január 2022

Peter Straka
predseda senátu